

A SPANYOL FILM JELENE ÉS JÖVŐJE

A »Films and filming« című angol filmszaklap, amely minden egyes számban egy-egy ország filmgyártásáról közöl értékelő beszámolót, ez év januárjában a mai spanyol filméletet ismerteti. Cikkét rövidített formában közöljük.

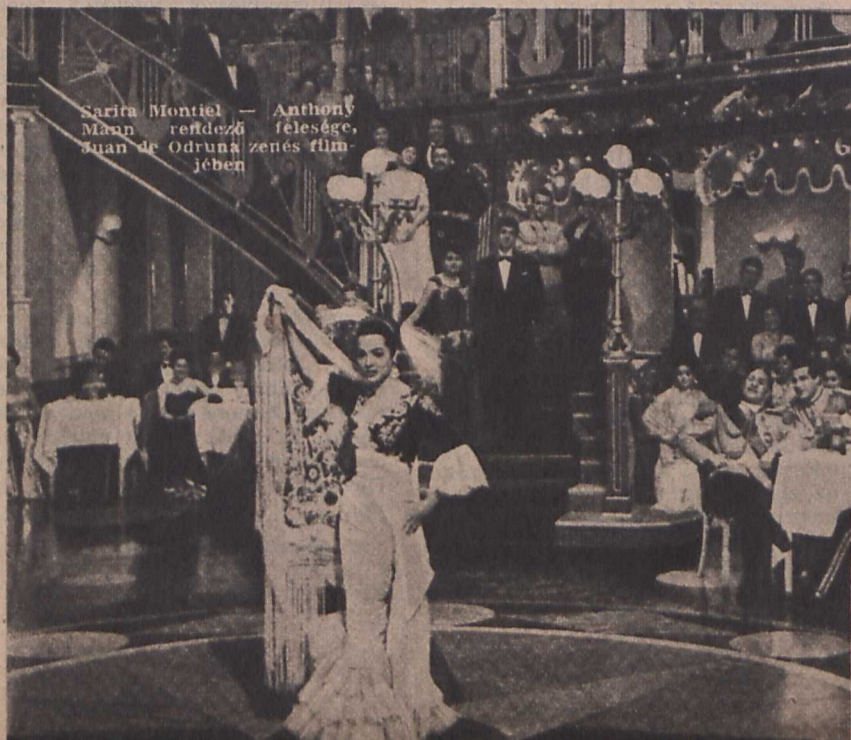
Ne láss, ne beszélj és féle spanyol film leg-
ne hallj semmi rosszat fontosabb követelmé-
— ez a mai Franco- nye. Bár az elmúlt év-

tizedben a spanyol filmgyártás néhány sikert is elkönnyelhetett, mégis nagyon elmaradt a nemzetközi fejlődéstől és ennek a Franco-diktatúra az oka, amely rendkívül csekély művészi szabadságot biztosít a filmkészítésnek. Ma Spanyolországban van a világ legszigorúbb cenzúrája. Ez annyira fékez minden fejlődést, hogy a külföldi és spanyol közvélemény nyomására most valamit lazítani kénytelenek. Hogy mennyit és lesz-e kellő serkentő művészi hatása a spanyol filmekre, ezt a jövő mutatja meg.

A ma bemutatott filmek többsége amerikai, általában semmitmondó hollywoodi tömeg-

Balcazar: »A barátok«

Sarita Montiel — Anthony Mann rejtőző felesége, Juan de Odruna zenés filmjében

termékek (de még ezeknek a cenzúrán való keresztül juttatása sem mindenkor sima ügy), ugyanakkor a világ nagy és jó filmjei nem kerülhetnek a spanyol közönség elé. A szűrőn keresztül jutó külföldi filmeket is vágják vagy a szinkronizálásnál hamisítják meg a mondanivalóját. A forgatókönyvírók eddigi minden »lázasága« hiábavaló volt. Mielőtt egy film forgatása megkezdődne, számtalan illetékes helytől kell hozzájárulást szerezni. Soha olyan téma, amely a spanyol élet bármilyen negatív vonását tárja fel, filmre nem kerülhet. Minden szociális tárgykörön kívül tilos házasságtörést és szerelmet filmezni, kivéve, ha a szerelem minden drámai konfliktus nélküli. Film vagy különösen vígjáték bármilyen közhivatalról, a hadseregről vagy a haditengerészetről, tilos.

Az állam bizonyos támogatást ad a film-

Jelenet Delgado: »A másik világ« című filmjéből

gyártóknak, de ezt nem a jobb filmek kapják, hanem azok, amelyek a problémamentes, rózsaszín és boldog Spanyolországot mutatják be. Ezekben a dolgozók élete vidám, nehézsé-

gekkel alig találkoznak, de ha mégis, azokat könnyedén fogadják és győzik le, csinos házakban laknak, ahol minden csupa napfény és jólét.

A népművészetet és általában a népi elemeket az andalúziai dalok és táncok jelentik. Ezekből a filmek ől soha sem marad ki a bika, a torreádor és egy bájos leányzó, aki természetesen a bikaviadór menyasszonya. A bikát mindig legyőzik, de a torreádor gyakran belebonyolódik valamilyen »végzetes« aszszonyba, aki azonban nem lehet túl végzetes, mert azt a cenzúra már nem engedné. Az eddig készült spanyol fil-

Marisa de Lera és Fernando Cebrian

Berlango: »Plácido«-jának egyik jelenete

Angela Bravo és Lopez Vasquez

mek a derék madridi, barcelónai vagy szevil-lai polgár kedélyét semmiféle problémával sem kavarták fel. Egyetlen film sem foglalkozott például őszintén és mélyen vallási kérdésekkel, kivéve azokat, amelyek a szokásos szirupos módon tárgyalták a témát a szokásos szirupos megoldás-

sal, holott a mai Spanyolország távolról sem mintaképe a vallásosságának és erkölcsnek.

A spanyol vígjátékok a könnyű olasz komédiákat követik és a jó filmekkel el nem kényeztetett közönség ezeket a gyengécske filmeket is szívesen fogadja. Az általános receptszerint egy ilyen filmhez három-négy szép lány és három-négy jóképű fiatalember kell, no meg némi szentimentalizmus és egy aprócska konfliktus, amit végül a párok összeházasításával lehet feloldani.

Spanyolországban ma egyetlen producere sincs. Legtöbbjük más szakmából jön, egy vagy két filmet pénzel és azután legtöbbször végleg otthagyja a filmszakmát. Akik maradnak, azoknak gyenge az ízlésük, intellektuálisan impotensek és fogalmuk sincs a filmről. Ha legalább néhány jó filmet megnézhetnének, talán filmszerűbb filmeket csinálnának, de mert főleg olyanokat látnak, amilyeneket hosszú ideje maguk is készítenek, filmkultúrájuk egyálta-

lán nincs. Ha véletlenül valamelyikük filmje sikert arat, a többi rohan és pontosan aszerint a recept szerint gyártja a saját filmjeit is.

Spanyolországban és külföldön is nagyon remélik, hogy a Franco-féle diktatúra a film területén kénytelen lesz a közvélemény nyomásának valamelyest engedni és nem ismétlődhet meg az, hogy a Nobel-díjas Juan Ramon Jimenez költőien szép gondolatait elvetik, mert egy szegény Andalúziát ábrázoltak. A filmvilág a valóságos spanyol életet jobban megközelítő filmek születését várja. Erre bizonyos reményt nyújt az, hogy Bunuel visszatért 1936-ban elhagyott hazájába és elkészítette az El eterno marido-t (Az örök férjet), előtte pedig a Viridiana-t, amely Spanyolországban első ízben nyerte meg Cannes-ban az Aranypálmát, de amely filmet eddig Spanyolországban bemutatni, de még említeni is tilos volt.

Egyedül a haladóbb gondolkodású spanyol filmművészek állandó kapcsolata a közönség széles rétegeivel (nemcsak a burzsoáziával, amely ugyan a filmlátogatók jelentős része, de amely konzerválni kívánja a jelent), hozhatja létre azt a közvéleményt, amely sikerrel vívhatja meg a harcot a Franco-féle »művészet szemlélettel«.